BRĪVAIS LATVIETIS

FREE LATVIAN

Svešumā vienoti Latvijai!

Nr.16 1.FEBRUĀRĪ 1949.

KONRADS DOBELIS

SKAIDRĪBAS LABAD

Kanādas latviešu nacionālās apvienības II kongress pierādīja, ka Kanādas latvieši ir atraduši vienotu ceļu topošās sabiedriskās dzīves izveidošanā. Tautiešu vairākums šeit noteikti apsveiks panākto vienošanos starp KLNA un Latvian Relief Association pagaidu vadību. Ja Latvian Relief Association šodien vēl nav oficiāli pievienojusies visu Kanādas latviešu Nacionālai apvienībai, tad vaina te meklējama LRA pagaidu vadības ierobežotā rīcības brīvībā. Dažu mēnešu laikā LRA biedri ievēlēs sev pastāvīgu vadību un reizē arī izšķirsies par pievienošanos Nacionālai apvienībai. Nevar būt šaubu, ka LRA biedru vairākums izšķirsies par kopēji ejamu ceļu.

Protams, ka Kanādas latviešu vienotības nozīmi mazināt vai pavisam nolikt centīsies sīka saujiņa tautiešu, kas gan savas dvēseles pārdevuši Kremlim, kādēļ viņu provokatoriskā un ārdošā rīcība faktiski nepelna lielu uzmanību. Bet līdzās šīm tautas nodevēju balsīm dzirdamas arī citas, kuŗas gan, aizmugurē slēpdamās, cenšas ārdīt vienotā kopībā saslēgto Kanādas latviešu draudzi. Tās ir mūžīgi neapmierināto, visa noliedzēju, bet bieži vien slimīgas personīgas godkāres iespaidotās balsis. Neticami, bet tomēr patiesi, lai radītu šķelšanos, fabricētas visneticamākās baumas. Lūk, piemērs.

Izpildot KLNA delegātu sapulces vēlēšanos, Apvienības pārstāvis janvāŗa otrajā pusē ieradās Otavā, lai kārtotu mūsu tautiešus interesējošus jautājumus Darba ministrijā, emigrācijas augstākā vadībā, Kaŗa ministrijā un IRO. Visu šo sarunu galvenais iemesls bija panākt piekritīgo iestāžu labvēlīgu nostāju mūsu leģionāru ieceļošanai no Eiropas. Ar patiesu prieku varu darīt atklātībai zināmu, ka sarunas solās labākos panākumus. Bet tai pašā laikā, lai panāktu šķelšanos Nacionālās apvienības un LRA starpā, daži latviešu vienības jaucēji palaiduši baumas, ka KLNA pārstāvja apmeklējums Otavā esot kalpojis vienam mērķim - LRA nomelnošanai valdības acīs. Lai atmaskotu šos baumu izplatītājus, turu par savu pienākumu vēlreiz uzsvērt, ka Nacionālā apvienība nevien apsveic Latvian Relief Association nodibināšanos, bet pati šīs jaunās organizācijas darbu atbalstīdama, aicina visus Kanādas tautiešus aktīvi atbalstīt LRA.

Sabiedriskā dzīvē mēs vēlamies objektīvu kritiku, labu padomu un katra tautieša atsaucību, bet vienības jaucējiem mūsu vidū nav vietas.

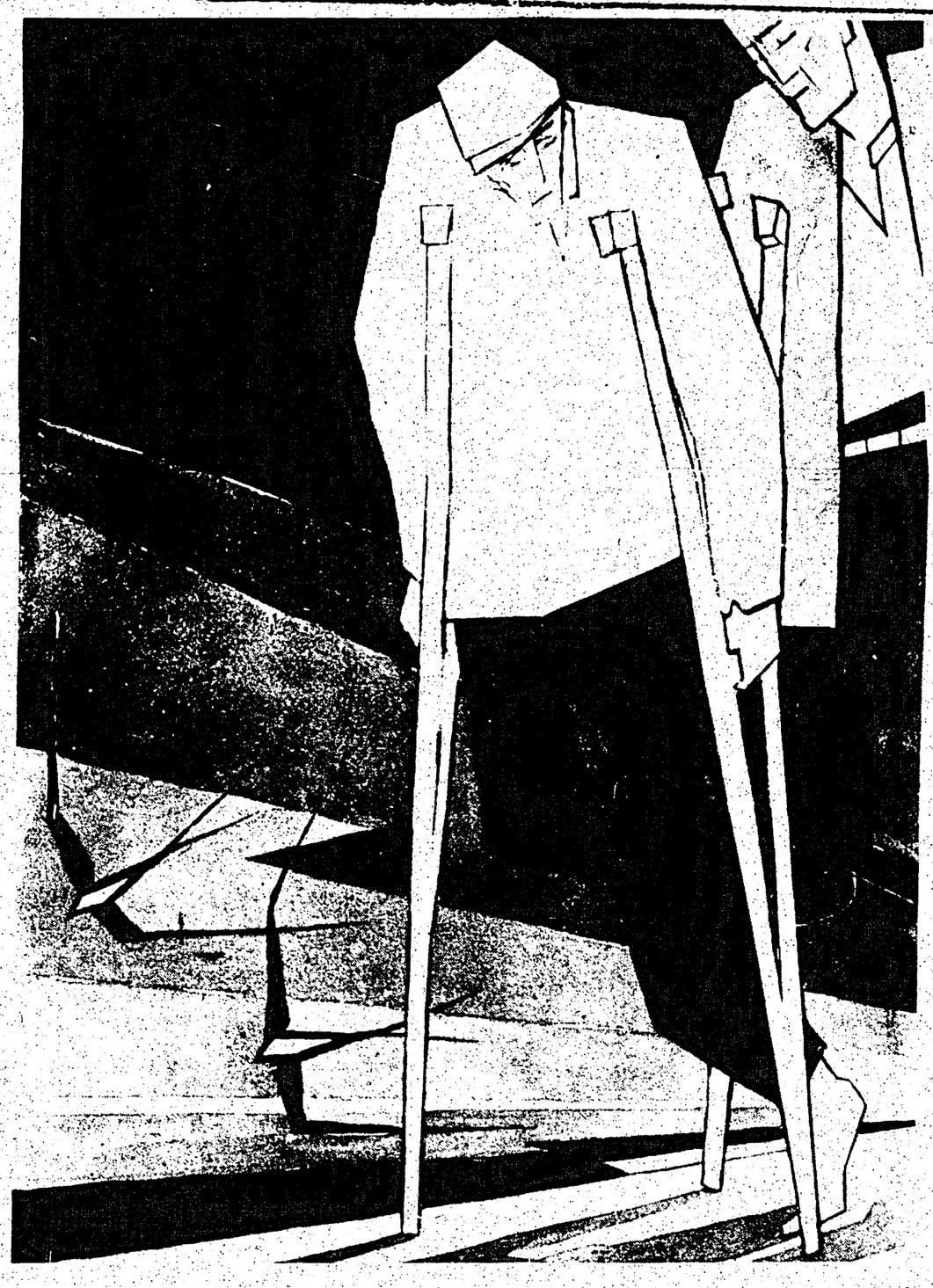

J. Soikāns — UZ MAJAM

Māriss Vētra

KARA VIRAM

Pēc dabas esmu alkoholiķis un labprāt dzeŗu stipri un daudz, taču pēdējos divi gados, kamēr esmu ieradies Kanādā, es vairs nevaru atkorķēt pudeli. Kad pudele ir atkorķēta, es zinu, ka no divām tādām iznāk CARE vai SAFE paciņa un no atkorķētas man būs daudz mazāk prieka nekā no divām ar korķi aiz okeāna. Bet šovakar es labprāt attaisītu īstu "skoču" Tavā klātbūtnē, lai parunātos par tīreļpurvu, ložmetēju kalnu, Spilves pļavām, Volchovu, Kudaveru un Kurzemi. Kad runāju ar vecu kaŗavīru, tad visas šīs lietas man liekas vienlīdz smagas un svarīgas, bet pārrunāt par smagiem brīžiem ir patīkami, sevišķi, ja to var pārcilāt silta istabā pie glāzes labā viskija. Īrs ulmanītis man gan patiktos labāk, Tevarī, vai ne? Bet to sadzersim reiz vēlāk ... Man bija reiz prieks stāvēt Tev blakus pie Spilves un pie Jelgavas. Bija prieks redzēt, kā Tu gāzi tankus aiz Opočkas pie Kudaveras, bet Kārzdabas kaujā pie Cesvaines Tu tikko mani nenošāvi, jo mēs ar Krūmkoku bijām ieskrējuši pašā kaujas degpunktā ar dziesmām. Es toreiz Tevi redzēju netīru ar kaŗa asinīm un dubļiem, bet staltu un stipru. Viss apkārt bruka un bēga, tikai Tu stāvēji drošs un Māte Latvija slēpās aiz Tavas drošmes. Es redzēju arī, kā aiznesa Tavus biedrus, vienu bez rokas, otru bez acīm. vai atceries? Un Stūpnieks teica: "Pirms mēneša mēs bijām vairāk kā tūkstots, bet ja šovakar vēl būsim piecdesmit, es slavēšu Dievu". Un nu mēs atkal esam kopā, vai tad nav vērts atkal sadzert? Es zinu, starplaikā Tu esi daudz smaga piedzīvojis i no svešiem, i pat no pašu kungiem. Nerunāsim par to, tas neko neatvieglos ne Tev, ne man, ne mūsu toreiz aiznestajiem draugiem. Runāsim par nākotni. Tā nav bez izredzēm un šajā krastā mūs sveši kungi vairs ne komandēs. Mums pašiem jāceļ sava dzīve, un to mēs ceļam un to mēs celsim. Kaut tikai acu priekšā nestāvētu tie labākie, vēl vairāk pārcietušie draugi, kas tika nonesti no kaujas lauka. Atmiņa par viņu likteni kādu reizi kož, un kož pavisam nevietā, vai ne? Kā būtu, ja Tu vēl šovakar vai rīt satiktos ar savas apkārtnes bijušajiem kaŗa kalpiem un parunātos par to, kā viņiem palīdzēt. Man ir mazs priekšlikums.

Redzi, LRA ir viena mēneša laikā izaugusi par necerēti stipru vienību, kas daudziem palīdzēs iekļauties mūsu - kanādiešu rindās. Vai arī kaŗavīri nevarētu saslēgties un parādīt vēl stiprā-

/noslēgums 3.lpp./

BRĪVAIS LATVIETIS

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU NACIONĀLS LAIKRAKSTS
IZNĀK
2 REIZES MĒNESĪ

ABONĒŠANAS MAKSA :
PAR 3 MĒNEŠIEM $ 1.50
PAR 6 MĒNEŠIEM $ 3.00
PAR 1 GADU $ 5.00
ATSEVIŠĶS PARAUGNUMURS
25 centi.
JAUNIEBRAUCĒJIEM LAIKRAKSTU PIRMOS DIVI MĒNEŠUS PIESŪTAM BEZ MAKSAS.

JUMS JĀZINA

ka latviešu kartotekā apzināti jau pāri par 3000 tautiešu. Kartoteku vada Teodors Brilts un tās adrese ir Mr. Teodors Brilts, Conservatory of Music, Halifax, N.S. Jūsu pašu interesēs ir paziņot savu tagadējo dzīves vietu Kanādā līdz ar dzimšanas datiem, ierašanos Kanādā un agrāko dzīves vietu un nodarbošanos Latvijā.

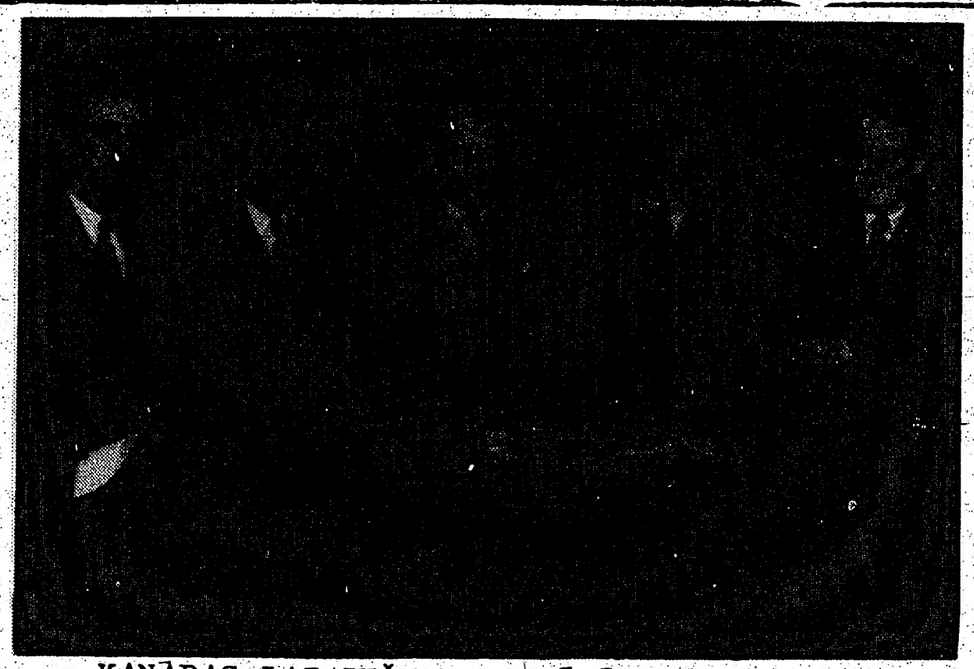

KANĀDAS LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS jaunā valde. Uzņēmumā no kreisās: Imants Zigurs, Osvalds Breņķis, Konrads Dobelis, Mārtiņš Ikvilds un Alberts Kalniņš.

DARBA MINISTRS BRĪDNA

Darba viceministrs A. MacNamara šinīs dienās uz darba līgumu pamata ieceļojušām latvietēm piesūtījis vēstuli latviešu valodā, kurā, starp citu, teikts:

Pirms nepilna gada pirmā meiteņu grupa no nometnēm Vācijā ieradās Kanādā, lai strādātu kā mājkalpotājas kanādiešu mājās un slimīcās. Tagad te ir pāri par 4000 šinī zemē, un es rakstu katrai no Jums, lai sniegtu draudzīgu padomu. Līgumā, ko Jūs parakstījāt, nākot uz Kanādu, Jūs teicāt, ka pieņemsat mājkalpotājas darbu un paliksat tanī uz vienu gadu, un ka Jūs savu darbu neatstāsat bez nacionālā darba biroja vadītāja, kas ir darba ministra pārstāvis, atļaujas. Lielākā daļa savu solījumu izpilda priecīgi un uzticīgi, ko darba ministrija augsti vērtē. Dažas no Jums pabeigs drīzi pirmo gadu mājkalpotājas darbā, un es Jums stingri ieteiktu turpināt mājkalpotājas dienestā, kur Jums drīzāk būs nodrošināta laba māja un pastāvīga alga, nekā pārāk strauji pieņemt pilsētas darbu, kas Jums liktos labāk atalgots, bet kur Jūs nebūsat tik nodrošināta un nebaudīsat tādas ērtības.

Nacionālie darba biroji visās Kanādas daļās turpinās Jums palīdzēt taisni tādā pašā veidā, kā tie kalpo citiem Kanādas iedzīvotājiem, kas meklē darbu. Kur Jūs arī nepārvietotos, Jums vienmēr vajadzētu paziņot par to savam tuvākam darba birojam, jo Darba ministrija vēlas būt saskarē ar Jums, lai Jums palīdzētu.

Man ir ļoti iepriecinājis lielais meiteņu skaits, kas atradušas laiku, lai apmeklētu kursus un tā uzlabotu savas valodas zināšanas, un lai iepazītos ar kanādiešu dzīves veidu.

Lielākās Jūsu daļas pieeja savam darbam ir darījusi mums iespējamu turpināt Jūsu draugu un radu ievešanu no Eiropas. Tāpēc man vajaga brīdināt nedaudzās meitenes, kas ir mēginājušas lauzt savu solījumu un atstāt savu darbu bez atļaujas. Šīs nedaudzās meitenes ir radījušas Darba ministrijai lielas bažas un parādījušas maz pateicības par pūlēm un līdzekļiem, ko valdība nav saudzējusi pie viņu izlasīšanas un atvešanas uz Kanādu. Pārcelšanās no vienas vietas līdz otrai jāietur pēc iespējas mazākam skaitam, un mēs pastāvam uz to, ka visām meitenēm jāpaliek pie saviem darba devējiem vismaz 12 mēnešus. Jūs nevarat visas būt novietotas taisni tādā darba veidā un vietā, kas Jums labāk patiktos, bet tas ir tikai prātīgi, ja mēs prasam Jums atlikt Jūsu pašreizējās vēlēšanās un godkārību uz dažiem mēnešiem, kamēr pirmais gads ir beidzies.

Šī vēstule ir domāta kā manas sirsnīgas interese apliecinājums Jūsu karjerā, un es ceru, ka Jūs uzņemsat to tādā pašā garā. Atceraties, ka Jūs vislabāk varat palīdzēt pati sev un visiem tiem, kas arī grib nākt uz Kanādu, ar krietnu darbu, izpildot savu līgumu.

Ar vislabākiem novēlējumiem Jums visām, palieku Jūsu

A. MacNamara

LATVIAN RELIEF ASSOCIATION

Kanādas Latviešu Palīdzības Vienības pagaidu valde ziņo, ka LPV nodaļa atvērta pie Latvijas konsulāta Toronto /adrese - Latv. Relief Association, Room 1304.- 320 Bay St. Toronto, Ont./.

Lai izbeigtu paralēlismu, Toronto nodaļā ir centralizēti visi darba meklētāju lūgumi un papīri, kas no Toronto izplūdīs uz, cerams, drīz atveramiem LRA darba birojiem citās provincēs. Toronto LRA nodaļu vada A. Kānbergs. Visi darba piedāvājumi un pieprasījumi adresējami uz augšā minēto adresi.

Halifaksā atradīsies LRA galvenā pārvalde un darbības centrs pagaidu valdes vadībā. No 10. janvāra pagaidu valde kā atbildīgu sekretāri piesaistījusi bij. Latvijas Ārlietu ministrijas darbinieci Apines kundzi /adrese: 47 Bland Str., Halifax, N.S./ Halifaksas darba birojs rūpējas par darba saraksti tikai N. Scotias un N. Brunsvikas provincēs.

Biedru naudas un ziedojumi piesūtāmi uz agrāk minēto adresi - M. Vētra, 47 1/2 Larch Str., un T. Brilts, Conservatory of Music, Halifax, N.S. Neaizmirstiet to nokārtot vēl šajā nedēļā.

LRA var sasniegt savu uzdevumu pilnībā tikai, visus Kanādas latviešus skaitot savu atbalstītāju vidū. LRA ievietojusi līdz šim pāri par 50 avīžu sludinājumu ar latviešu darba spēka piedāvājumiem visās Kanādas provincēs. LRA darbība ir nodrošināta arī ar tagadējo biedru skaitu, bet ar pastāvošo Kanādas latviešu biedrību un kopu līdzdalību sagaidāma tās tālāka paplašināšanās.

KĀ IEGŪT PAVALSTNIECĪBU

Ja jūs vēlaties iegūt Kanādas pavalstniecību un palikt uz pastāvīgu dzīvi Kanādā, jūs varat iesniegt kurā katrā laikā pēc Jūsu ierašanās Kanādā lūgumu pavalstniecības iegūšanai. Vispirms no Jūsu apvidus tiesas ir jādabū formulārs - "Declaration of Intention". Šis formulārs 2 eksemplāros jāizpilda vietējā augstākās tiesas birojā. Katram formulāram jābūt pievienotam Jūsu fotouzņēmumam 2 1/2 x 2 1/2" lielumā.

Jūsu tuvākā bibliotekā ir pieejama tuvāka informācija par to, kā iegūt Kanādas pavalstniecību.

Ja Jūs šis jautājums interesē jau šodien, tad pieprasāt Jūsu bibliotekā grāmatu "How to become a Canadian Citizen".

ATBALSTĪSIM MŪSU KARA INVALĪDUS

iegādājoties Daugavas Vanagu labdarības markas. Markas pieprasāmas Br. Latvieša redakcijas sekretārei R. Kundratei - 15027-102 Ave, Edmonton, Alta. Vienas marku sērijas /3 dažādas markas/ cena 25 centi.
Pieprasiet vēl šodien.

BRĪVAIS LATVIETIS - FREE LATVIAN
LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA
9536 - 107A AVENUE
EDMONTON, ALBERTA
CANADA

KONRADS DOBELIS
PUBLISHER AND MANAGER

ALEKSANDRS KUNDRATS
EDITOR-IN-CHIEF

FOREIGN NEWS SERVICE:
UNITED STATES: J. VILLOVS
GREAT BRITAIN: A. PODNIEKS
SWEDEN: ANDR. EGLITIS
WESTERN GERMANY: M. CULITIS
NEW ZEALAND: L. MAULICS
AUSTRALIA: L. MELKUS
BRAZIL: J. ABOLINS

CEĻA ZĪMES

Galvenais red. - Andrejs Eglitis. Mākln.red. Eduards Dzenis. Techn.red. Andrejs Johansons.
Žurnala atsevišķa numura cena Kanadā un Sav.Valstīs 1 dolārs
Pārstāvis: Mrs. A.Kundrats, 15027-102 Ave., Edmonton, Alta., Canada

KONCERTU TURNEJA

Kanādas latviešu nacionālā apvienība paredzējusi aprīļa mēnesī noorganizēt plašu latviešu mākslinieku koncertturneju. Turnejā piedalīties aicināti dziedātāja Elza Žebranska, baritons Teodors Brilts, komponists Jānis Kalniņš un baleta solisti Irene Apine un Juris Gotšalks. Koncerti notiks Toronto, Montreālā, Londonā, Otavā, Norandā, Bromptonā, Winipegā, Edmontonā u.citur. Koncertu dienās paredzēts rīkot arī latviešu mākslas un daiļamatniecības skates. Paredzētā koncertturneja solās izvērsties par pirmo iespaidīgāko latviešu mākslas un kultūras parādi Viskanādas apmērā.

Nacionālās apvienības valdība Montreālā ievadījusi sarunas ar bij.Nac.teātŗa aktrisi Irmu Graudiņu par latviešu dramatiskās kopas organizēšanu Kanādā.

LABU SADARBĪBU. Uzņēmumā no kreisās: LRA vadītājs M.Vētra, KLNA prezidents K.Dobelis un KLNA viceprezidents O.Breņķis.

KLNA prezidenta vēlēšanas notiks laikā no 12.-28.februārim. Vēlēšanās piedalīsies visi Nacionālā apvienībā ietilpstošo biedrību biedri. Kā zināms, tad 1949 g.prezidenta amatam KLNA delegātu sanāksme uzstādījusi 2 kandidātus - KLNA tagadējo prezidentu K.Dobeli un LRA pagaidu vadītāju M.Vētru.

"Brīvais Latvietis", būdams pilnīgi bezpartejisks laikraksts, ir lūdzis abus prezidenta amata kandidātus izteikties par saviem nākotnes nodomiem.

MES ATBILDAM

ZIEMA DARBU NEMAINĪT

Patlaban strādāju mežā, pelnu 65 centu stundā. Februāŗa beigās izbeidzas manas līgumā saistības. Pēc nodarbošanās esmu namdaris. Esmu dzirdējis par straujo būvniecību Rietumkanādā. Cik es varētu tur izpelnīt, kā ar apmešanos, kas segtu ceļa izdevumus uz turieni un vai tūliņ dabūtu darbu?.

A.M. Moor Lake, Ont.

Atb.: Jums tiesa. Rietumos sezonas laikā ir liels celtniecības darbinieku trūkums, bet būvsezona sākas tikai aprīlī. Tagad ziemas vidū darbu uz būvēm arī te rietumos būs gŗūti atrast. Tā tad sezonas laikā kā namdaris darbu noteikti dabūsiet. Atalgojums 1,40 dol. stundā, bet par virsstundām 2,10 dol. Ceļa izdevumu uz jauno darba vietu jāsedz pašam. Darbs ir kā pilsētā, tā arī tās tuvākā apkārtnē. Dzīvokļa jautājums gŗūtības neradīs. Ziemas vidū savu līdzšinējo darbu neatstāj - jiet, jo jaunu darbu būs gŗūti atrast visur. Tā tad līdz pavasarim.

ROKDARBU NEPROT NOVĒRTĒT

Esmu Kanādā tikai dažus mēnešus. Darbā man atliek brīva laika, lai nodarbotos ar rokdarbiem. Tikai nezinu, kā savus ražojumus novietot tirgū un kādas būtu Kanādas cenas, cik varētu prasīt par izrakstītu cimdu pāri.

Atb.: Nepārspīlēsim, ja teiksim, ka kanādieši rokdarbus gan cienī, bet to dārdzības dēļ nemēdz pirkt. Tas arī viegli saprotams, jo veikali pārpilni ar ļoti lētiem masu fabrikātiem, kas daudz no rokdarbiem neatšķiras, vismaz kanādieši neredz starpību. Vairākas tautietes mums raksta, ka piem. par rakstītu cimdu pāri, kur ziedots savas 8 stundas darba, vairāk par 3 dol. nav varējušas dabūt. Protams, ka pie šādiem apstākļiem rokdarbus pārdot neatmaksājas.

NAV ŠĶĒRŠĻU

Esmu iekrājis gada laikā ap 1000 dol. Vai pēc Kanādas likumiem man ir tiesības iegūt savu nekustamu īpašumu? A.P.Kapus Kassing, Ont.

Atb.: Nekustamu īpašumu iegūšanā arī jauniem iebraucējiem nav nekādu šķēršļu.

TELEGRAMMAS ARĪ LATVISKI

Esmu dzirdējis, ka Kanādā telegrafs pieņemot telegrammas ikvienā valodā. Mani, protams, interesē, vai var telegrafēt arī latviski. Vai telegrafēt var arī uz Eiropu un cik tas apm. izmaksā? F.C. Winnipeg, Man.

Atb.: Kanādā telegrammas var nodot arī latviešu valodā. Tellegrammas latviski var sūtīt arī uz Eiropu. Vairāk desmit vārdu gaŗa telegramma maksā tikai dažus dollārus. Mazs kuriozs: līdzīga gaŗuma telegrammas nosūtīšana no Edmontonas uz Halifaksu maksā apm. 20% dārgāki nekā no Edmontonas uz Londonu, Anglijā.

DIEVS,
TAVA ZEME DEG!
LATVIAN PRAYER
by ANDREJS EGLITIS

Cena 60 centu
Pieprasit:
Mrs.A.Kundrats, 15027-102 Ave., Edmonton. Alta .. Canada

KARA VĪRAM

/noslēgums no 1.11p./

ku stāju? Man liekas - jā, ja tikai ir griba. Mēs viegli varētu pat iekārtot mūsu invalīdu namu Kanādā. Būšu īss, bet konkrets. Tas nav izdarāms vēl šodien un nebūs izdarāms nekad, ja neraudzīsimies uz priekšu. Lai iekārtotu invalīdu namu, šeit mums vajadzīgs ir kapitāls, vismaz 15 līdz 20 tūkst.dol. Tā ir liela nauda un pie tās nav viegli tikt. Bet ja mēs, visi vecie kaŗavīri kopā, atvērtu blakus LRA bankas tekošajam rēķinam noguldījuma kontu ar noteikumu, ka tas nav aizkarams, pirms tajā skaitās lielāka, mūsu noteikta summa. Ja ikkatrs mēnesī iemaksātu kaut vienas viskija pudeles vērtību vai divus džinus, vai tad pēc gada un varbūt vēl ātrāki, kamēr vēl darbosies IRO brīvie transporti, mēs nevarētu jau konkrēti runāt par invalīdu atsaukšanu un dot solījumu tos arī uzturēt? Bet uzturēt mums viņus nevajadzēs. Kaut invalīds, bet vecs zaldāts nav mīkstčaulis - viņš pats sevi pabaŗos, jo arī tagad tas jau prot amatu un strādā. Mums viņiem tikai jāpalīdz tikt šurpu pāri. Nu, ko Tu saki? Mēs neesam še vairs tik maz, vismaz 400 vīru. Ja katrs no mums invalīdu kontā noguldītu tikai 5 dol. ik mēnesi, jau tad pirms gada mēs varētu redzēt tos, kuŗus aiznesa no Jūsu rindām. Un ja mēs vienotos, es ticu, ka arī nedzērāji mūs atbalstītu un palīdzētu drīzāki tikt vaļā no kauna, ka baducieš mūsu labākie draugi, bet mums - mums neiet slikti, vai ne?

Ja nu tomēr apstākļi sagrozītos tā, ka nauda mums būtu, bet politika nostātos pret to, nu, tad sadalīsim savā starpā ienākušās iemaksas un katrs būsim paši sev kaut ko ietaupījuši, bet sirdsapziņa būs tīra, jo zināsim, ka ir kas darīts... Parunā, vecais, vēl rīt ar saviem draugiem, un pastāsti man Jūsu domas. LRA labprāt uzņemsies tās pūles Jūsu iesūtīto naudu sagrāmatot un noguldīt uz procentiem, līdz sakrāsies Jūsu nodomātā summa, lai tad to izsniegtu Jūsu izvēlētam pārstāvim invalīdu nama iekārtošanai, kur invalīdus aprūpētu kritušo kaŗavīru sievas.

Ar mazu uztraukumu gaidu Tavu atbildi.

VĒSTIS NO LATVIJAS

Ar Latviešu Nacionālā Fonda Zviedrijā laipnu atbalstu mums dota iespēja sniegt lasītājiem regulāru informāciju par notikumiem Latvijā aiz dzelzs priekškara.

ooo

STRĀDĀ ARĪ SVĒTKOS

25.decembrī /1.Ziemassvētkos/ Latvijas mežos strādāja 8406 cirtēji un 15843 vedēji, kas ir par 2016 mazāk jā iepriekšējā dienā /svētvakarā/.

ARĪ "TAUTIEŠI"

Padomju Latvijas tvaikoņa Jānis Rainis ir šādi"tautiešī": kapt.Aleksandrs Pečiņins, vecs mech., Sergejs Višņiks, kapt.I pal. Jurijs Avots, II pal.Koževnikovs, III pal.Kozlovskis, II mech Kostjulins, III mech.Romanovs, IV mech.Chramcovs , radists Brondins, mašinisti Fiļipovs, Kuzmins, kurinātāji Dubcovs, Medvedjevs, Kozirevs, Tupcovs, matroži Geraškins, Barišņikovs , Kornejevs u.c.
Ikšķiles kolchozā "Liesma", starp citu, ir šādi "brīvi latviešu zemnieki": Kornelijs Beļakovs, Korolkovs, Ļubova Nuspakova, Natalčenko, Saveljevs, Južņeviče , Kogans u.c.

KOLCHOZNIEKU KONGRESS

Rīgā sanāca kolchoznieku kongress. Tajā runājis boļševiku dižvīrs Kalnbērziņš: "Neskatoties uz 1946.g.neražu un kara postījumiem, mēs esam sasnieguši priekškara stāvokli. Katru dienu mēs lasām reportu Staļinam par uzvarām. Kāpēc strādājam ar tādu neatlaidību? Tas ir vienīgais ceļš, kā nodrošināt savu valsti pret visām nejaušībām no angloamerikāņu imperiālistiem. Kalpi un nabagie stājas uz Staļina norādītā kolchozu ceļa." Arī lauksaimniecības min.Vanags pamācījis : "No nabadzības izbēgt var tikai, iestājoties kolchozos." To, ka kolchoznieki ir nabadzīgākie laukstrādnieki pasaulē, neteica.

ARĪ TATĀRI VAR BŪT LATVIEŠU TIESNEŠI

Rīgas rādiofons atzīst: Nevar noliegt, ka kapitālisma atliekas ļaužu apziņā turas sīksti, bet mums ir līdzekļi ar to cīnīties, piem. padomju tiesa. Padomju likums ar visu bardzību vēršas pret vēlēšanu viltotājiem. Vēlētāji var atsaukt tiesnesi, ja tas vāji veic savu pienākumu. Tiesa notiek apgabala iedzīvotāju vairākuma valodā. Var izvēlēt arī citu padomju republiku pilsoņus par Latvijas padomju tiesnešiem.

IETUR ĪSTO LĪNIJU

Min.padomes priekšsēdētāja vietnieks: "Vissavienības CK atzinusi, ka tie latviešu rakstnieki, kas agrāk kritizēti, tagad ietur īsto līniju - E.Zālīte, M.Ķempe u.c. Upītim, Lācim, Grigulim, Brodelei un Saksei izdevies atmaskot buržuju literatūras pozitīvo varoni. Bet būtu kļūda apmierināties, jo mūsu literatūra atrodas vēl tālu aiz ukraiņu, gruziņu u.tml.sasniegumiem. Vēl sastopami rakstnieki, kas nestrādā ar pilnu jaudu. Visvairāk atpalikusi kritika.

UZ BAGĀTO MASKAVU

Uz Taškentu nosūtīti 90 kabineta mēbeļu komplekti, uz Maskavu - 170.

RIETUMOS VALDA DŪRE

Raidījumā latviešiem ārzemēs okupācijas varas Rīgas rādiofonā vairākkārt runā Izidors Salenieks. Viņš atgriezies no Francijas. Lūk, ko stasta Salenieks: "Saliku par 2.500 frankiem mēnesī slaukt 7 govis. Ik mēnešus izdevu 700 frankus par cigaretēm, jo visas cenas pasakaini augstas. 1947.g. novembrī iegāju kādā Strasburgas krodziņā. Kāds piedzēries elzasietis sāka lamāties. Gribēju tikt prom, bet pūlis gāzās virsū, smagi piekāva. Tad tiesāja. Domāju pats aizstāvēties vāciski, bet tiesa tikai franciski, neviens netulkoja. Tiesnesis laikam nodomāja - ir gan tie ārzemnieki, viens uzbrūk veselam baram. Francijas republikas vārdā mani sodīja ar 6 mēnešiem. 1948.g.kļuvu par brīvu cilvēku. Tagad gribu kļūt par Rīgas strādnieku.- Beidziet vergot svešās zemēs. Rietumos valda dūre un naudas maiss, tur taisnības nav ko meklēt.

LUKTURI DAUGAVMALĀ

Rīgas izpolkoma priekšsēdētāja vietnieks Pupurs: "Pieogadē paredzēts 86 milj.rub. dzīvokļu un komunālai celtniecībai, izlietots 30 milj Paplašinās gāzes fabrika, meklēs ūdeni. Ceļ pirmos strādnieku ciemus. Daugavmalā būs elektriski lukturi, Maskavas rajonā skvēri, divi metala tilti pār Lielupi un Daugavu būs. Pagājušā gadā atremontēti 13 tilti, 274 tūkst.kv.m.ietņu, celiņu, laukumu un parku. Rīgā komunālā saimniecība bijusi ļoti nolaista."

Prof.Ļisenko

Visā zemē propagandē Mičurina un Ļisenko mācības par augu krustošanu. Skolā izsludināts konkurs par labāko mičurinisma pulciņu. Audzniet dzeltenās sinepes un vasaras kviešus pa ziemu.

JĀATMASKO BUDŽU MACHINĀCIJAS

Komjaunatnes centrālās komitejas sekretārs Krūmiņš vecgada vakarā teica: "1949.gadā katram jaunietim jākļūst par kolchoznieku un ar savu piemēru jāagitē par kolchoziem, jāatmasko budžu machizācijas. Ulmaņa laikos zemniekiem bija aizliegts lietot elektrību, telefonu un rādio." Kolchozu priekšsēdētēju sanāksme apsolījusies Staļinam: "Sargāsim kolchozus no budžu iespiešanās, 3000 - 3500 ltr.piena no govs izslaukt, par 15% palielināt vasarāju platību, 200 centn. kartupeļus no hektāra novākt. Kolchozniekiem izsniedzam 5-8 kg.graudu un 5-8 rub.par dienu. Lopkopība budžu Latvijā auga tikai budžu saimniecības. Vecais Kirchenšteins stāsta "Nav neviena pagasta, kur nebūtu kolchozs. Daudzos pagastos jau visi darba zemnieki ir kolchozos. Galvenais mūsu uzdevums ir izpildīt piecgades plānu līdz oktobŗa revolūcijas svētkiem. Katram zemniekam un strādniekam jāizpilda solījumi ar uzviju."

TAI CEĻI LOCOT JĀSVEICINA

Skolotājs Ivars Nagla Rīgas rādiofonā stāsta:" Skolēnu uzvedības noteikumi izsludināti 1945.g. Kapitālistu valstīs skolēnus per, sēdina karceros, atstāj bez ēdiena - lai tie pakļautos par kapitālisma kalpiem . Mūsu skolēniem aizliegts dzert, smēķēt un kārtis spēlēt.- Katra meitene lai zina; tai ceļi locot jāsveicina." Uzvedības noteikumu pārkāpējus soda /neteica , ar kādiem sodiem/.

ROZENBLŪMS TIRGO

Reportāža no Rīgas ūniversālveikala. Dir.Rozenblūms stāsta latviski /ar mums viegli iedomājamu akcentu/: "Pag.gada 9 mēnešos pārdevām par 2 1/2 reizes vairāk nekā iepriekšējā gadā, kokvilnas audumus 5 reizes, vilnas 2, šūtu preču 4, apavu 7 reizes vairāk. Pērn 9000 pircēju dienā, šogad 15.000. Zaļa drēbe kleitām maksā 150 rub.metrā , balts veļas flanelis 18 rb, raibs 15 rub."

SKOLNIEKI PRET DIEVU

Limbažu vidusskolā notika pretreligijas sarīkojums. Referēja Vanags. Skolnieki lasīja bezdievju dzejas. Uz jaunatnes pieprasījumu šādi priekšlasījumi notiks sistemātiski. Rādiofons sniedz Gurjeva rakstu "Likumu sakarība dabā". Lūk, Gurjeva argumenti: "Dieva sludinātāji teica - Ja Dievs gribēs, tad arī pagaidīsaus. Bībelē lasāms, it kā Dievs apstādinājis sauli uz Jesus Levina lūgumu, lai varētu sakaut ienaidnieku. Nav grūti pierādīt, cik šāds nostāsts maldīgs. Saule griežas ap zemi, ne otrādi. Ja zeme apstātos griezties, tad viss aizlidotu prom un zeme aizdegtos. Mītos un legendās ir maldīgi uzskati par Dieva varenību. 18.g.s. Huso teica : Ja es ar savām acīm redzētu brīnumu, es domātu, ka esmu traks, bet neticētu. Katrs brīnums ir veikla krāpšana.- Dievs esot radījis pasauli ne no kā, bet tad aizgājis pie malas, uz visiem laikiem attiecoties iejaukties pasaules lietās.

NEIET KĀ VAJAGA

Kompartijas Rīgas komitejas konferencē piedalījās 22 delegāti. Visi atzina, ka komiteja panākusi uzlabojumus, bet līdz ar to atsedza arī trūkumus. Poļikeviča kritizēja tirdzniecību un strādnieku apgādi. Operas dir.Meija runāja par trūkumiem Rīgas teatŗu ēdejiskā un politiskajā darbā. Vagonu rūpnīcas deleg.Smirnova sūdzējās, ka galvenais ir slikta apgāde ar materiāliem.

KOMŪNISTI PANEM KĪNU

Tajā brīdī, kad Čangkaišeks savā privātā lidmašīnā atstāja nacionālās Ķīnas valdības galveno mītni, lai dotos nezināmā virzienā, Ķīnā izbeidzas 22 gadu ilgais Čangkaišeka nacionālās diktatūras posms. Kā jau mūsu laikraksta iepriekšējā numurā norādījām, valdības galvas postenī Čangkaišeku nomainījis generālis Lī. Bet karš Ķīnā nestāv uz vietas. Komūnistu armijas iet uz priekšu, bet nacionālās Ķīnas bruņotos spēkos valda vislielākais sajukums. Kara darbība izbeigusies arī Nankingā, kur pagaidām pārvaldi pārņem jaukta komūnistu un nacionālistu administrācija. Nevar būt ne mazāko šaubu, ka vistuvākā laikā komūnisti pratīs nacionālās Ķīnas pārstāvjus nobīdīt gālīgi pie malas un kā darba ļaužu nodevējus bargi tiesāt.

Sobrīd liekas, ka Maskava ir guvusi vieglu, bet lielu uzvaru tālajos austrumos. Ķīnas dabas bagātības un cilvēku miljonus Kremlis tūdaļ centīsies likt lietā sava iecerētā sapņa pasaules revolūcijas-realizēšanai.

Mums labi pazīstamais bij. Savienoto valstu sūtnis Maskavā W.C. Bullits, kas

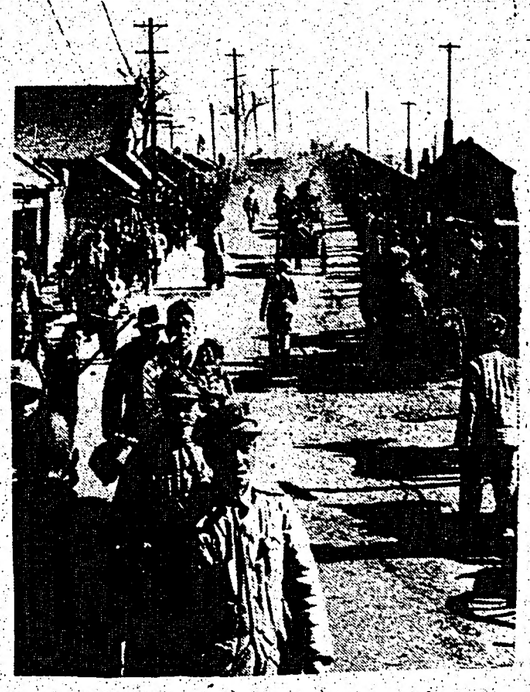

Nacionālisti atkāpjas.

nupat atgriezies no ceļojuma pa Ķīnu, preses pārstāvjiem norādījis, ka Savienoto valstu saimnieciskā un militārā palīdzība gan var palēninat, bet ne novērst komūnistu tālākvirzīšanos Ķīnā. Bet vai Ķīna vēl ir glābjama? Bullits domā, ka jā. Ķīnai ir vajadzīgs amerikāņu kaujas generālis, kas ievestu tur kārtību un nostādītu nacionālās Ķīnas armiju cīņā pret boļševiekiem. Pēc Bullita domām, generālis MacArturs būtu piemērotākais vīrs. Bet šo uzdevumu varētu veikt arī generāļi W. Clarks vai C. Wedemeyer.

Ja sarkano plūdi neapstāsies pie Jangtse upes, tad pasaulei draud briesmas un briesmas draudēs arī Savienoto valstu neatkarībai

ooo

Franču prese ziņo, ka sarkano ķīniešu spēku faktiskais vadītājs nav neviens cits kā sarkanarmijas maršals Vasiļevskis. Tāpat Tālajos austrumos tagad atrodoties kādreiz populārais maršals Žukovs.

ooo

Ar lielu interesi pasaule gaida Savienoto valstu ārpolitikas tālāko izveidošanos. Izskanējusi doma, ka valstssekretārs Dean Acheson centīsies mazināt Savienoto valstu stingro nostāju iepretim Padomju savienībai. Tanī pašā laikā Achesona aizstāvji uzsver, ka jaunais valstssekretārs savā laikā bija pirmais valsts departamenta ierēdnis, kas brīdināja no Padomju ekspansijas briesmām. 1947.g. jūlijā kādā runā Achesons norādīja, ka Maskava ir vainojama starptautiskā stāvokļa saspīlējumu radīšanā un kavē taisnīga miera rašanos. Maskavas "Pravda" Achesonu vairākkārt nodēvējusi par "rupju Padomju nomelnotāju."

ooo

Vašingtonā arvien noteiktāk paceļas valodas par dzelzceļa būvi, kas savienotu Klusā okeāna ziemeļrietumu štatus cauri Britu Kolumbijai ar Aļasku. Paredzams, ka jau tuvākā laikā Savienoto valstu valdība ievadīs sarunas ar Kanādu par jaunā Aļaskas dzelzceļa būvi.

ooo

Viens no populārākiem itāļu paregiem prof. Bartolomec Michelangeli paregojis, ka š.g. 24. jūnijā pasauli satricinās milzu atomu eksplozija. 28. jūlijā ļoti smagi, bet ne nāvīgi tikšot ievainots Jozefs Staļins. Šveices parege Markoba kundze paredz, ka šogad draudzības un savstarpējās palīdzības līgumu Trūmans noslēgs ar maršalu Tito un generalissimo Franko. Pairums nākotnes paregu šogad jaunā pasaules kara izcelšanos vēl neparedz.

ooo

Pirmo reizi Kanādas vēsturē Montreālā streiku sāka 1700 katoļu skolotāji. Streikadēļ mācības bija jāpārtrauc 70 tūkst. skolniekiem. Skolotāji prasīja sev taisnīgu algas nokārtojumu.

ooo

Kardināls Mindzentijs.

Maskavas un Vatikāna attiecības arvien vairāk paasinās. Pēc tam, kad Ungarijas kardināls Mindzentijs tika apvainots sadarbībā ar Rietumu valstīm un arī apcietināts, Maskava tūdaļ pastiprināja savus uzbrukumus katolicismam. Tad Maskava paziņoja, ka nacionālās katoļu baznīcas mītne turpmāk būšot nevis Vatikānā, bet Maskavā. Neviens nešaubas, ka kardināla Mindzentija likvidēšanu Ungārijā pavēlējusi Maskava. Daži politiķi gan norādījuši, ka Maskava sadursmi ar Vatikānu izprovocējusi, lai novērstu pasaules uzmanību no notikumiem Ķīnā, Berlīnē un Svētajā zemē.

ooo

Prāgā sākusies pirmā lielā tīrīšanas akcija. Par tēvijas un tautas nodevību, kā arī spiegošanu rietumu imperialistu labā notiesāti vairāki čechu sociāldemokrāti. Divi čechu policisti notiesāti uz 15 gadiem par mēģinājumu atstāt Čechoslovākiju.

Kvebekas tiesā janvāra otrajā pusē stājās divi indiāņi kas bija apvainoti indiāņu musināšanā uz nemieriem. Viens no apsūdzētiem sevi dēvējis par Ziemeļamerikas indiāņu nacionālās valdības galvu, bet otrs par sekretāru. Abi apsūdzētie uzsvēra, ka neatzīst Kanādas tiesu. Viņi uzsvēra, ka indiāņu tauta vēlas sev pašu valdību un tiesas.

ooo

Egiptiešu-žīdu miera sarunas Rodes salā vēl nav devušas rezultātus. Britu ārlietu ministrs Bevins pagaidām parlamentā nav pielaidis diskusijas par Palestīnas jautājumu. Tanī pašā laikā žīdi visā pasaulē turpina pasākto karja gājienu pret Bevinu. Dažas žīdu aprindas paspējušas Bevinu pat nodēvēt par otro lielāko antisemitu pēc Hitlera. Saņemto draudu vēstuļu dēļ Bevinu apsargā īpaša miesas sardze.

Ernests Bevins.

ooo

Pazīstamais vācu lidmašīnu konstruktors prof. Ernsts Henkels Ansbachas denacifikācijas tiesā atzīts par vīru "ar demokrātisku un sociālu domāšanu". Tiesā vēl noskaidrojies, ka Henkels esot nostājies pret sliktu apiešanos ar vergu darbu strādniekiem savās fabrikās.

ooo

Parlamenta vēlēšanās Japānā negaidītus panākumus guvuši japāņu komūnisti. Jaunajā parlamentā tie iegūs 45 vietas, līdz šim bija 4 deputāti. Vēlēšanās par komūnistiem nobalsoja 10% vēlētāju.

Ķīnas straujā boļševizācija, kā redzams, ir iespaidojusi arī japāņu vēlētājus.

ooo

BRIVAIS LATVIETIS - FREE LATVIAN
LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA
9536 - 107A AVENUE
EDMONTON, ALBERTA
CANADA

ABONEMENTA PIETEIKUMS

Ar šo nosūtu $_____ abonementa maksājumu un lūdzu piesūtīt man laikrakstu BRĪVAIS LATVIETIS uz ____ mēn.
3 mēn., 6 . mēn. 1 gadu.

Vārds un uzvārds_____

Adrese_____

Abonementa maksa: 3 m. $ 1.50, 6 m. $ 3.-
1 gadu $ 5.-

VATIKANS LATVISKI

Pag.gada rudenī Vatikāna rādiofons ik ceturtdienas sāka 15 min.ilgus raidījumus latviešu valodā. Ar neatslābstošu interesi tiem seko ja latvieši visā pasaulē, vēlēdamies dzirdēt taisnības balsi latviešu valodā no Svētā tēva pilsētas. Otrkārt, spriest, cik tas var spēcināt mūsu tautu aiz dzelzs priekškara.
Sekojot ar kāpinātu uzmanību, dzirdamība tomēr ar katru raidījumu palika vājāka. Bez citiem blakus raidītājiem uz 50,25 m viļņa to traucēja Padomju telegrafa raidītāji. Sākumā ziņas bija tikai tādas, kam zināms sakars ar katoļu baznīcu, neskaŗot Latvijas posta režīmu. Ziņu saturs mainījās ar 18.novembri, kad vēstīja par tikko notikušo svētku dievkalpojumu un svinīgo aktu Romā, kas spēja katru latvieti saviļņot.
25.novembrī bija dzirdami katoļu bīskapu aicinājumi: "Pulcējaties dievnamos, lūdzot par mūsu brīvību... Lai Dievs ātrāk pašķir ceļu uz brīvo Latviju".
9.decembŗa raidījumā skanēja patiesi un atklāti vārdi par pēdējā laika vēsturi: "Staļins deva pēdējam Latvijas valsts prezidentam goda vārdu respektēt Latvijas neatkarību, bet goda vārds tādam vīram kā Staļinam neeksistē..." Šie bija pēdējie vārdi latviešu valodā

Vatikāna raidītāja, jo nākošos raidījumus boļševiku radītie traucējumi pilnīgi noēda. Atzīmējams, ka 16., 23.un 30.decembŗa raidījumos mums no priekškaŗa laikiem labi pazīstamais rūcējs-traucētājs bija ieslēgts arī uz 31 m viļņa. Boļševiki Vatikāna raidījumus citās valodās traucē reti, pat ungāru valodā nē. Acīm redzot Vatikāna raidījumi Latvijai un latviešiem Kremlim ir kā dadzis acīs.

863 BIEDRI

Latvian Relief Association pagaidu vadība ziņo, ka līdz š.g.23.janvārim LRA iestājušies 863 biedri ar kopējo iemaksu 2306 dol.57 c. Pastmarkās līdz šim izdots 64 dol., par avīžu sludinājumiem 73,50 dol., biroja vajadzībām 33,51 un sekretāru algām 240 dol. Kasē skaidrs atlikums 1895,50 dol. LRA statuti tiks izsūtīti līdz ar valdes vēlēšanu kandidātiem un pieņemti jeb grozīti kopīgās vēlēšanās pa pastu. Šīs vēlēšanas paredzētas vēlākais 2-3 mēnešu laikā.

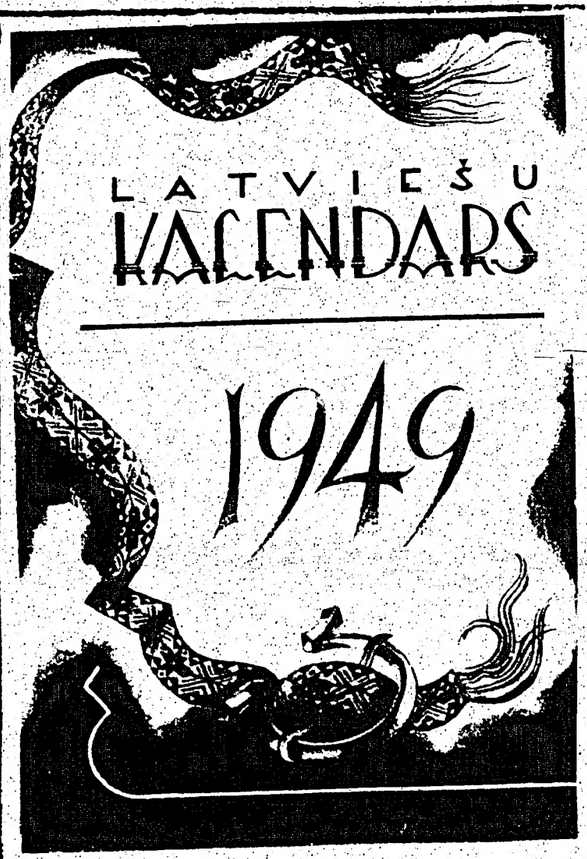

Cena 50 centu. Kanadas izdevums.

Fēliksa Cielēna
romāns
„NĀVES PAVĒNĪ"

Cena 1.60 un 1.85 dolaru - atkarībā no papīra kvalitates.

Daugavas Vanagi
rakstu krājums
Cena 80 centu

Pasūtiet : AMERIKAS LATVIEŠU GRAMATNICA -
Mrs.A.Kundrats,
15027-102 Ave, Edmonton

P! K!

PK locekļi laipni lūgti paziņot savas adreses A.Kundratam /Sel.fil./: 15027-102 Ave, Edmonton, Alta. Regis - trējušies lūgti paziņot ev. adresu maiņas.

NEAIZMIRSTAT ATJAUNOT "BRIVA LATVIESA " ABONEMENTU

PARSTAVNIECIBA H.DRUPALS,
10155 Waverley Str.,
Montreal, P.Q.

piedāvā lielā izvēlē daiļliterātūru, mācības grāmatas un citus izdevumus.
Pieprasiet grāmatu sarakstu

Divas ļoti vientuļas, sniegos ieputinātas sirdis vēlas sarakstīties ar dzīves priecīgiem jaunekļiem vecumā no 20-28 gadi. Adresēt: Gunta /19 g./ un Inta /23g/ 379 Overdale St., St.James, Winnipeg.

Pienākusi
LATVJU ZELTENES
2. burtnīca.
Izdevums paplašināts par 4 teksta lappusēm. Saturā: Nīcas nieburs (un tā raksta piemērošana modernajiem tērpiem), priekškars tīkla technikā, kungu kaklauts, adīta bērna jaciņa, mazbērna zābacini. roku adīta vela.
Burtnīcas cena 1 dolars
Pieprasīt:
"Br.Latv."izdevniecibai
9536-107 A Ave ,
Edmonton, Alta.

LABA IESPĒJA

Garantēta izsaukšana darbā un dzīvoklis tuviniekiem tam tautietim, kas aizdos ap 400 dol.farmas iepirkšanas atlikuma nokārtošanai. Rakstīt "Br.Latvietis" zem "Iespēja".

INSURANCE
509 AB. MCV BLDG.
SMELTZER
AND COMPANY
PHONES: 81795 22905
ALL CLASSES EXCEPT LIFE

NICAS,
RUCAVAS,
BARTAS un
LATGALES

etnografiski
pareizus

TAUTAS
TĒRPUS

gatavo
ILDA LUBANE,
15027-102 Ave.,
Edmonton, Alta.,
Canada

PHOTO CINE GRAPHIC STUDIO
656 YONGE STREET, TORONTO
PRINCESS 2368

Fotografejam, izpildam fotopalielinājumu un pārfotografēšanas darbus. Attīstam, kopējam un palielinam mazformata 24 x 35 amatieru piesūtītās filmas.
piedāvājam ar ierāmējumiem Latvijas bij valstsvīru Dr.K.Ulmaņa, J.Cakstes, Pulkv. O.Kalpaka, gen.J.Baloža u.c. palielinātas fotoreprodukcijas.
KRASU FOTOGRAFIJA UN PALIELINAJUMI
Augstākās kvalitātes Rīgas darbs.

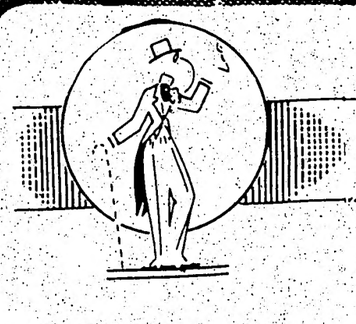

Dittrich
MEN'S SHOP
"Smart Wear for Smart Men"

JAUNIE KANĀDAS LATVIEŠI!

PIE DITTRICHA JŪS PĒRKAT

LABI UN LĒTI
UN JŪSU GAUMEI
ATBILSTOŠI.

10164 - 101 STREET
EDMONTON, ALTA.

"RIGHT YOU ARE IN Dittrich CLOTHES"

SATISFACTION IS OUR AIM
"H E L P" Reg'd
P. O. Box 777. Places D'Armes
Montreal, Que.

HELP sūta pārtikas paciņas uz visām Eiropas valstīm , kas neatrodas zem krievu kontroles,

PACIŅA Nr 1.
tikai $ 10.00
20 marc.brutto
5 marc.tauki
2 marc. kafija
5 marc. cukurs
2 marc. gaļa
1 marc. kond.piens
1 marc. riss
1 marc. kakao

Paciņa Nr.2
tikai $ 6.00
10 marc brutto
4 marc. tauki
1 marc. kafija
1 marc. cukurs
1 marc. gaļa

Paciņa Nr.3
tikai $ 6.00
10 marc. brutto
8 marc. tauki

Visi produkti ir labākās kvalitates un par minētām cenām tos nosūta tikai no Kanādas.
HELP pakalpo Kanādas un U.S.A iedzivotājiem.
HELP paciņas saniedz adresātu visisākā laikā.
HELP garantē paciņu drošu saņemšanu.
Nosūtat Jūsu pasūtījumu vēl šodien.
Rakstat mums latviski, bet vārdu un adresi skaidri salasāmi ar bloka burtiem.
HELP REG'D P.O. BOX && 777
PLACE D'ARMES
MONTREAL 1, QUE.,CANADA